

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 39909-03-10 עמותת א.ל.ע.ד - אל עיר דוד נ' ש.ע.ל. שלום עכשיו לישראל מפעלים
חינוכיים

בפני כב' השופט עודד שחם

תובעים עמותת א.ל.ע.ד - אל עיר דוד
על ידי עו"ד סימה סלע - פלקס
נגד

נתבעים ש.ע.ל. שלום עכשיו לישראל מפעלים חינוכיים
על ידי עו"ד ישי שניידור

פסק דין

בפניי תביעת לשון הרע. על פי הסכמת הצדדים ניתן פסק דין זה על יסוד מסמכים וטיועונים בכתב
אותם הגישו הצדדים.

1. ברקע התביעה עומד אירוע שהתרחש ביום 2.1.10, ובו נפער בור בכביש הראשי בסילוואן
שבמזרח ירושלים. עניינה של התביעה במספר פרסומים בנושא, כמפורט להלן. תחילה יידון
הפרסום הראשון. אחרי כן יידונו שאר הפרסומים.

2. הפרסום הראשון. הפרסום הראשון נעשה ביום 2.1.10 בתחנת הרדיו גלי צה"ל. מתואר בו כי
בשכונת סילוואן נפער בור ברחוב ראשי וגרם לשיבושי תנועה. נאמר בו כי "בארגון שלום עכשיו
[הנתבעת – ע.ש.] מאשימים כי חפירות ארכיאולוגיות שמבצעת עמותת עיר דוד [התובעת –
ע.ש.] הן שגרמו לנזק בציר התנועה".

3. במישור המשפטי, מי שהעביר לשון הרע לאמצעי תקשורת וגרם בכך לפרסומו, אחראי ללשון
הרע שבו (סעיף 11(א) לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה – 1965). השאלה היא, האם במישור
העובדתי הוכחה אחריות הנתבעת להעברת הידיעה בתוכן האמור. התשובה לשאלה זו היא

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 39909-03-10 עמותת א.ל.ע.ד - אל עיר דוד נ' ש.ע.ל. שלום עכשיו לישראל מפעלים
חינוכיים

בשלילה. בחינת הראיות שבפניי אינה מאפשרת לקבוע כממצא כי הנתבעת אחראית לפרסום,
כנטען על ידי התובעת. אבהיר את השיקולים ביסוד מסקנה זו.

4. נקודת המוצא לדיון מצויה בהודעה של גלי צה"ל מיום 17.4.11, שהוגשה לתיק. בהודעה נמסר
כי בהודעה לתקשורת שמסרה הנתבעת ביום האירוע, ובמסרונים ששלח גורם אצל הנתבעת לכתב
גלי צה"ל, צויין רק הנזק שנגרם לכביש¹. בהודעה צויין עוד, כי בשיחה שנערכה בין הכתב ובין
גורם אצל הנתבעת כמה ימים לפני כן, הופנתה אצבע מאשימה כלפי התובעת.

5. מתגובת גלי צה"ל עולה כי הנתבעת, או מי מטעמה, לא טענו בפניי גלי צה"ל לאחריות
התובעת לבור שנפער ביום 2.1.10. הפרסום בגלי צה"ל נעשה באותו יום בו נפער הבור. על פי
האמור בתגובה, הפניית אצבע מאשימה כלפי התובעת נעשתה מספר ימים לפני כן. באותה נקודת
זמן, ברור כי הנתבעת או מי מטעמה לא יכלו להאשים את התובעת באחריות לבור הנדון, אשר
טרם נפער. אפשר שהועלתה ימים אחדים לפני כן טענה על ידי מי מטעם הנתבעת, ביחס
לאירועים אחרים של התמוטטויות בסילוואן. לא הוברר אם בשיחה האמורה דובר על בורות
כאלה או אחרים. כך או כך, לא ניתן לייחס לנתבעת כי האשימה את התובעת באחריות לבור
המסויים נשוא ההליך הנוכחי.

6. תמיכה במסקנה זו עולה מעיון בהודעת הנתבעת לגלי צה"ל מסיבות השעה 17:00 ביום
האירוע (ראו תשובה 16 של הגב' חגית עופרן בתשובות לשאלון, נספח 5 לסיכומי התובעת). אכן,
בהודעה צויין כי הבור נפער "ליד החפירות הארכיאולוגיות". ברם, גם בכך אין בכך האשמה של
התובעת כנטען בפרסום, ולו על רקע טענות כלליות שהועלו בהזדמנות קודמת בדבר אחריות של
התובעת לאירועים של התמוטטויות בסילוואן.

7. לא נעלם מעיני, כי להודעה שנשלחה על ידי הנתבעת לגלי צה"ל צורפה תמונת האוטובוס עליו
שלט בו נכתב "מנהרות אלע"ד סכנה לחיינו". ברם, גם בכך אין כדי ללמד כי הנתבעת אחראית
לפרסום לפיו האשימה, כביכול, את התובעת בבור שנפער. ראשית, התמונה צורפה, על פי תצהיר
הגב' עופרן במענה לתשובות לשאלון, בלהודעה שנשלחה שעה 01:24 לפנות בוקר, היינו לאחר
ביצוע הפרסום (פיסקה 16 לתצהיר, נספח 5 לסיכומי התובעת; ראו גם מוצג נ/5 לסיכומי

¹ כך עולה גם מהודעת האי-מייל ששלחה פעילת הנתבעת, הגב' חגית עופרן, בשעה 01:24 לפנות בוקר (נ/5). בהודעה האמורה
אין ייחוס של אחריות לתובעת, הגם שנכללו בה פרטים נוספים לאלה שאוזכרו בהודעת גלי צה"ל.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 39909-03-10 עמותת א.ל.ע.ד - אל עיר דוד נ' ש.ע.ל. שלום עכשיו לישראל מפעלים
חינוכיים

1 הנתבעת). לא אוכל לקבוע, על פי הראיות שצורפו, כי יש ממש בטענת התובעת שהתמונה נשלחה
2 בסביבות השעה 20:00 בערב. אף אם התמונה צולמה בסביבות השעה 20:00 (תשובה 12
3 לשאלון, נספח 5 לסיכומי התובעת), אין כל הכרח להסיק כי הועברה סמוך לכך (ראו תשובות
4 לשאלון, שאלות 11 – 12). מכאן, כי לא תמונה זו עמדה ביסוד הפרסום בגלי צה"ל, אשר נעשה
5 בשעה 21:00. שנית, אין מדובר בשלט אשר ניתן לייחס על פי הראיות שבפניי את האחריות
6 לכתיבתו ולתלייתו לנתבעת, או למי מטעמה (וראו תשובה 15 של הגב' עופרן במסגרת תצהיר
7 תשובות לשאלון, נספח 5 לסיכומי התובעת). גם מבחינה זו לא ניתן להטיל על הנתבעת את
8 האחריות לפרסום הראשון.

9
10 8. לא נעלם מעיני גם כי נציגת הנתבעת הפנתה כתב של העיתון "כל זמן", בשם גיא גריצמן,
11 לאתר האינטרנט של הנתבעת, לצורך קבלת פרטים על האירוע נשוא התביעה (ראו התכתבות מיום
12 4.1.10, נספח 4 לסיכומי התובעת). על תוכן הפרסומים באתר הנתבעת אעמוד בהמשך. אציין כבר
13 עתה, כי אין בהם טענה עובדתית מפורשת וחדה, להבדיל מהבעת דעה, בדבר אחריות התובעת
14 לבור שנפער ביום 2.1.10. גם אין בפניי תשתית עובדתית המלמדת, כי הפרסום בגלי צה"ל נשען,
15 מבחינה כלשהי, על האמור באתר האינטרנט של הנתבעת. אין בפרסומים באתר, אפוא, כדי לבסס
16 את אחריות הנתבעת לפרסום הראשון.

17
18 9. התובעת מפנה בהקשר זה גם לסרטון שצורף לסיכומיה. לטענת התובעת, הסרטון התקבל
19 בידיה לא במסגרת גילוי המסמכים בהליך זה, כי אם במסגרת הליך אחר. יש ממש בטענת התובעת
20 כי נשמע בסרטון דיווח על הבור שנפער ותיאורו, וכי ההקלטה נקטעת לאחר המלים "הסיבה, זו
21 לא פעם ראשונה שזה קורה כי יש את כל". הנתבעת אינה חולקת על כך, שהקול שנשמע
22 בסרטון הוא של הגב' עופרן. עם זאת, לא ברור עם מי שוחחה הגב' עופרן בקטע שהוקלט. לא
23 ניתן לקבוע מה נאמר אם נאמר בהמשך הדברים. לא ניתן לקבוע כי יש בו האשמה ברורה של
24 התובעת באירוע זה. לא ניתן לקבוע גם כי יש קשר בין שיחה זו ובין הפרסום שנעשה בגלי צה"ל.
25 משכך, אין בעניין זה כדי לסייע לתובעת.

26
27 10. התובעת טוענת כי אילו הפרסום היה שגוי ומעוות, חזקה על הנתבעת כי היתה מתנערת ממנו
28 בזמן אמת. במישור העובדתי, אין בפניי אינדיקציה כי הנתבעת מחתה או הסתייגה בזמן אמת
29 כלפי גלי צה"ל על תוכן הפרסום. ברם, לא אוכל לייחס לכך משקל רב. הנתבעת הבהירה בזמן
30 אמת, בהתכתבות עם התובעת (מכתב מיום 20.1.10), כי אינה אחראית לפרסום, וכי הביעה את

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 39909-03-10 עמותת א.ל.ע.ד - אל עיר דוד נ' ש.ע.ל. שלום עכשיו לישראל מפעלים
חינוכיים

עמדתה באתר האינטרנט שלה. ספק גם אם יש בסיס בדין להטיל על בעל דין אחריות לדאוג
לתיקון כל אי דיוק בפרסום המיוחס לו, ומה גם שאינו סב עליו. משכך, אין בעניין זה כדי להטות
את כפות המאזנים לחובת הנתבעת.

11. סיכומה של נקודה זו. בכל הנוגע לאחריות הנתבעת לפרסום הראשון, מארג הראיות שבפניי
הוא, בעיקרו, נסיבתי. עולה ממנו חשד לכך שהנתבעת או מי מטעמה אחראים לתוכן הפרסום
הראשון. עם זאת, על פי התשתית שבפניי לא אוכל לקבוע כי מסקנה זו סבירה יותר מהיפוכו של
דבר, היינו כי הנתבעת או מי מטעמה לא פרסמו את הדברים המובאים בו. יש לחזור ולהזכיר,
בהקדמת המאוחר כי בפרסומים שעשתה הנתבעת עצמה, עליהם אעמוד להלן, אין טענה חדה
ומפורשת, להבדיל ממסקנה משתמעת המובעת על דרך הבעת דעה, בדבר אחריות התובעת לבור.
השונות בין הפרסומים שעשתה הנתבעת ובין הפרסום בגלי צה"ל מחליש את סבירותה של התיזה,
לפיה הנתבעת אחראית לפרסום בגלי צה"ל. סוף דבר, לא אוכל לקבוע כממצא כי הנתבעת
אחראית לפרסום הראשון.

12. הפרסומים האחרים. הפרסום השני נעשה ביום 3.10.10 באתר האינטרנט של הנתבעת. מדובר
בכתבה, אשר כותרתה היא "אוטובוס נפל לבור שנפער בעיר דוד – האם יש קשר לחפירות של
עמותת אלע"ד ? [התובעת – ע.ש.]". בגוף הכתבה תואר כי בכביש הראשי של סילוואן נפער בור
בקוטר של כמעט 1 מטר ובעומק של 1.3 מטר. נטען כי כעבור שעה קלה נפל אוטובוס אגד לבור
והכביש נחסם לתנועה. נטען עוד כי האוטובוס חולץ כעבור שעות. עוד נטען כי הבור נפער
במרחק של כ – 10 מטרים מחפירה ארכיאולוגית תת קרקעית שמבצעת רשות העתיקות עבור
עמותת אלע"ד ובמימונה. צויין, כי בשנים האחרונות אירעו מספר מקרים של התמוטטויות
בסילוואן. נטען כי לפני כשנה נפער בור באמצע שיעור בכיתה בבית ספר של אונר"א ושלוש
תלמידות נפגעו. הוסף בסיום הכתבה כי "היה מי שסבר שיש קשר בין האירועים לבין החפירות".
מתחת לכיתוב האמור הופיעה תמונה של אוטובוס ועליו שלט בו נכתב בכתב יד "מנהרות אלע"ד
סכנה לחיינו".

13. הפרסום השלישי הוא גירסה מתוקנת של הפרסום השני. הוא נעשה בסמוך לו. נוסח הפרסום
זהה לפרסום השני, למעט פסקה נוספת, שהוספה לפני משפט הסיום, ובה נכתב כי "בעקבות זאת
פנו תושבי ואדי חילוה לראש העיר בדרישה שיוורה על הפסקת כל עבודות החפירה בעיר דוד עד
לבדיקה הנדסית מקיפה. ראו כאן" (הקו התחתון במקור).

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 39909-03-10 עמותת א.ל.ע.ד - אל עיר דוד נ' ש.ע.ל. שלום עכשיו לישראל מפעלים
חינוכיים

14. המלים המודגשות היו קישוריות לפנייה שנשלחה לראש עיריית ירושלים. הפנייה אינה חתומה. מן האמור בתחתיתה ניתן להבין כי נעשתה על ידי "ועד תושבי ואדי חילוה", וכן על ידי מוכתר ואדי חילוה, אחמד סיאם². בפנייה האמורה, אשר כותרתה "הפסקה מיידית של כל פעולות החפירה בוואדי חילוה, סילוואן (עיר דוד)" תואר האירוע של נפילת האוטובוס לבור גדול שנפער בכביש הראשי בוואדי חילוה. נטען כי בשנה האחרונה נגרו בעיות הנדסיות חמורות של נפילות קרקע, שקיעת כבישים וסדקים אשר הסבו נזקים משמעותיים. נטען כי אלה רק בנס לא גרמו לנפגעים בנפש. נטען במכתב כי לפני חודשיים פורסמה קלטת של יו"ר אלע"ד, התובעת, בה על פי הטענה הוא מתאר כיצד הוא מבצע עבודות חפירה ובנייה תת קרקעיות ללא היתר בסילוואן. נטען כי מדובר בסיכון מפורש ומודע של התושבים בניגוד להוראות המהנדס. הובאו ציטוט מדבריו של יו"ר אלע"ד, וקישורית להקלטה האמורה. על רקע זה התבקש ראש העירייה להורות על הפסקה מיידית של כל עבודות החפירה בסילוואן, כולל חפירות ארכיאולוגיות וחפירות לשם בנייה וחציבה, עד לביצוע בדיקה הנדסית מקיפה בשיתוף התושבים, ועד שיובטח שכל עבודות הבנייה הציבוריות והפרטיות, מתנהלות לפי הוראות החוק והתקנה ואינן מהוות סכנה לציבור. למכתב הוספו תמונות של התמוטטויות שאירעו על פי הטענה בסילוואן, ובכללן של הבור נשוא התביעה הנוכחית. המכתב נשלח גם ליועץ המשפטי לממשלה ולרשימה ארוכה של נמענים נוספים. לטענת התובעת, הנתבעת עומדת מאחורי משלוח המכתב האמור.

15. הפרסום הרביעי נעשה באתר האינטרנט של הנתבעת בשפה האנגלית. אף כאן מדובר בכתבה חדשותית. התיאור בכתבה זו דומה לתיאור שבפרסום השני והשלישי. בין היתר צויין בפרסום הרביעי, כי "Seemingly the pit in the main road was caused by the underground archeological excavation executed by the antiquities authority, funded by the settler Elad organization". בהמשך נטען כי בשנים האחרונות אירעו מספר מקרים דומים של קריסות של דרכים ושל יסודות בסילוואן. נטען כי לפני כשנה הרצפה באמצע כיתה בבית ספר במקום קרסה לפתע לתוך חור שנפער, ושלושה תלמידים

² מתשובות לשאלון (שאלות 28 – 29, נספח 5 לסיכומי התובעת) עולה כי הגב' עופרן, פעילת הנתבעת, נטלה חלק בניסוח המכתב, ביחד עם ועד התושבים ופעילים מקומיים נוספים. כך עולה גם מן העובדה, שהמכתב נושא את מספר הפקס' של הנתבעת (השוו לנספח 22/1 לסיכומי הנתבעת, וראו ה"ש 15 לסיכומי הנתבעת). בכל מקרה, משצורף המכתב בקישורית לפרסום, הפך לחלק בלתי נפרד ממנו.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 39909-03-10 עמותת א.ל.ע.ד - אל עיר דוד נ' ש.ע.ל. שלום עכשיו לישראל מפעלים
חינוכיים

נפצעו. הוסף עוד, כי "Some people thought it is clear that the underground
excavations are causing severe damage in the neighborhood of Silwan".

16. לשון הרע. השאלה הראשונה בה יש לדון היא האם יש בפרסומים האמורים לשון הרע על
התובעת. סעיף 1 לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה – 1965 (להלן – חוק איסור לשון הרע) מגדיר
לשון הרע כך:

"לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול –

- (1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או
ללעג מצדם
- (2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו;
- (3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת,
בעסקו, משלח ידו או במקצועו"

(ב) השאלה האם ביטוי פלוני הוא בבחינת לשון הרע היא שאלה פרשנית. לעניין זה נפסק, כי
"...יש לשלוף מתוך הביטוי את המשמעות העולה ממנו, לפי אמות המידה המקובלות על האדם
הסביר. כלומר, יש לפרש את הביטוי באופן אובייקטיבי, בהתאם לנסיבות החיצוניות וללשון
המשתמעת... יש לשלוף מתוך הביטוי את פרשנותו הסבירה, ולברר האם מדובר בביטוי הגורם
להשפלת אדם פלוני בעיני האדם הסביר" (דברי כב' הנשיא ברק בע"א 4534/02 רשת שוקן בע"מ
נ' הרציקוביץ' פ"ד נח(3) 558 (להלן – פסק דין הרציקוביץ')).

(ג) הדגש לעניין זה הוא על מבחן אובייקטיווי. השאלה היא, "מהו המובן שהאדם הסביר והרגיל
היה מייחס לפרסום, והאם היה באותו מובן כדי לפגוע בשמו הטוב של התובע. בהתאם לכך, אין
חשיבות לכוונת המפרסם או לדרך בה הובן הפרסום על-ידי הטוען לפגיעה בו" (דברי כב'
השופטת ביניש בע"א 1104/00 אפל נ' חסון, פ"ד נו(2) 607). בפרשת הרציקוביץ' נפסק עוד,
"כאשר בית המשפט נתקל בקושי פרשני, עליו להעדיף את הפרשנות לפיה הביטוי אינו מהווה
לשון הרע" (שם, בפסקה 13).

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 39909-03-10 עמותת א.ל.ע.ד - אל עיר דוד נ' ש.ע.ל. שלום עכשיו לישראל מפעלים
חינוכיים

17. על פי אמות מידה אלה, יש בפרסומים³ משום לשון הרע על התובעת. הפרסום השני אינו טוען במפורש לאחריות של התובעת לבור שנפער. הוצב סימן שאלה בכותרת הדנה באחריות התובעת לבור. נאמר כי "היה מי שסבר" שיש קשר בין פעולות התובעת ובין הבור שנפער. עם זאת, הרושם הכללי שנוצר אצל הקורא הסביר הוא כי קיים לכל הפחות חשד נסיבתי כי פעולות באחריות התובעת גרמו לבור שנפער. בנסיבות אלה, יש בפרסום זה משום לשון הרע על התובעת. הוא הדין בפרסום השלישי, אשר דומה בתוכנו לפרסום השני.

18. אשר למכתב אשר קישורית שלו צורפה לפרסום השלישי. גם בפרסום זה אין טענה מפורשת בדבר אחריות של התובעת לבור. עם זאת, גם פרסום זה אינו נייטרלי ביחס לאחריות התובעת לאירוע. הדרישה התקיפה להפסקת העבודות המבוצעות במקום, ובכלל זה על ידי התובעת, מבוססת על הנחה מסתברת בדבר אחריות כאמור. טענה משתמעת לאחריות התובעת לאירוע עולה גם מסידרת התמונות שבמכתב, הקושרת את אירוע הבור לאירועים אחרים, אשר לפחות לגבי אחד מהם קיימת לצד התמונה טענה מפורשת לקשר בין נפילת מדרגות ובין חפירה ארכיאולוגית, ולבנייה ללא היתר. המסקנה כי קיימת במכתב זה טענה לאחריות אפשרית של התובעת מתחזקת נוכח הנטען לגבי דברי יו"ר התובעת בדבר עבודות חפירה ובנייה תת קרקעיות ללא היתר, ובדבר סיכון מפורש ומודע לתושבים בגין עבודות אלה⁴. יוצא, כי גם בפרסום זה יש משום לשון הרע על התובעת, על פי אמות המידה עליהן עמדתי.

19. הוא הדין גם בפרסום הרביעי. נוסחו של פרסום זה דומה לזה של הפרסום השני והשלישי. בכל הנוגע לאחריות התובעת לבור, עוצמת הדברים חזקה יותר, כעולה מן הקטעים שהובאו לעיל בשפה האנגלית. עם זאת, גם כאן לא חרגו הדברים מגדר העלאת השערה או חשד, העולים מן השימוש במילה "seemingly", היינו למראית עין. אף בפרסום זה יש משום לשון הרע על התובעת.

³ הדברים אמורים גם בפרסום הראשון, אשר אחריות הנתבעת לו לא הוכחה. פרסום זה מייחס לתובעת במישורין כי היא האחראית לנזק שנגרם לכביש. מדובר לא רק בנזק לרכוש ובמיטרד. על פי טיבו, בור כאמור אף מהווה סיכון חיי אדם. הצגת התובעת כאחראית לעניין זה מציגה את התובעת באור שלילי. יש בה כדי לעשות את התובעת מטרה לבזו ולשנאה. היא עלולה גם לפגוע בעסקיה, כעמותה שמטרתה הינן חיזוק הקשר היהודי לירושלים.

⁴ עילת התביעה של הוצאת לשון הרע אינה מתבססת, כשלעצמה, על טענות אחרונות אלה בדבר פעולות ללא היתר היוצרות סיכון. המכתב האמור הובא בתביעה כחיוזק לרושם לפיו התובעת אחראית להתמוטטות הכביש (ראו פסקה 15 לכתב התביעה). אוסיף (חרף האמור בסיפא של פסקה 15 האמורה), כי מקריאת כתב התביעה כמכלול עולה גם, כי עילת התביעה אינה עוסקת בטענה בדבר אחריות של התובעת לשורה של מקרי התמוטטות בסילוואן, כי אם באירוע הספציפי של הבור שנפער בכביש הראשי.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 39909-03-10 עמותת א.ל.ע.ד - אל עיר דוד נ' ש.ע.ל. שלום עכשיו לישראל מפעלים
חינוכיים

20. הגנות. קבעתי לעיל כי לא הוכחה אחריות הנתבעת לפרסום הראשון. בנסיבות אלה מתייתר
הצורך לקיים דיון מפורט בקיומה של הגנה בקשר לפרסום זה⁵. אשר לפרסומים האחרים. על מנת
לזהות את ההגנות הרלוונטיות, יש צורך תחילה למיין את הפרסומים, האם מדובר בפרסומים של
עובדה או בהבעת דעה. נוסח הפרסומים אינו חד משמעי. הוא עשוי להתיישב עם הבעת דעה
(אשר ההגנה העיקרית החלה עליה היא הגנת סעיף 15(4) לחוק), להבדיל מטענה שבעובדה. על
הבחנה זו נאמר בספרות, כי

"השאלה אם פרסומים שונים מהווים תיאור עובדתי או שיש בהם
משום הבעת דעה גרידא של הכותב, איננה פשוטה. האבחנה נעשית
עפ"י השכל הישר וכללי ההיגיון, ותוך שימוש בכללי הפרשנות של
פרסומי לשון הרע, כפי שאלה פותחו בפסיקה ... פרסום יוגדר כהבעת
דעה, אם יהיה כזה שהאדם הסביר יבין את האמור בו, כדעתו של
הכותב ולא כהצגת עובדות מצידו. האבחנה בין עובדה לדעה תיעשה
על פי 'הרושם הכללי שיוצר מירקם הכתבה בעיני הקורא הסביר'. אותו
הרושם יוצר עקב ניסוחה של האמרה, מקומה בפרסום ומבנה הפרסום
בכללותו" "

(א' שנהר, דיני לשון הרע, תשנ"ז-1997, בעמוד 310; ראו גם ע"א
259/89 הוצאת מודיעין בע"מ נ' ספירו, פ"ד מו(3) 48, 55; ראו עוד
ע"א 3199/93 קראוס נ' ידיעות אחרונות בע"מ, פ"ד מט(2) 843,
857; ע"א 323/98 שרון נ' בנימין נ(3) 245, בפסקה 16 לפסק הדין).

21. בעניין קראוס הוצב בהקשר זה מבחן, לפיו יש לבדוק האם הקורא הסביר "...מוזמן לשפוט
את האמרה, או שמא מתבקש הוא לאמצה כעובדה וללא ביקורת עצמאית. הרושם הכללי
שיוצר מרקם הכתבה בעיני הקורא הסביר הוא שחולש על סיווגה של האמרה, כשאין הוא מנתח
ניתוח מדויק כל אמרה ואמרה." בית המשפט הוסיף וראה באותו מקרה מסקנה עובדתית
כהבעת דעה.

⁵ למען שלמות התמונה אעיר, כי הפרסום הראשון הינו פרסום עובדתי בבסיסו. משכך, ההגנה העיקרית הרלוונטית לפרסום זה היא הגנת
האמת בפרסום שבסעיף 14 לחוק איסור לשון הרע. הגנה זו לא הוכחה ביחס לפרסום הראשון. בתיק הוצג מכתב של עיריית ירושלים
מיום 14.1.10 (נספח 1 לסיכומי התובעת) ממנו עולה באופן ברור כי אירוע פעירת הבור אינו קשור לעבודות החפירה המבוצעות על ידי
התובעת או מטעמה, כי אם לפיצוץ במערכת הביוב במקום. המדובר במסמך רשמי של הגורם האחראי למערכת הביוב. אין כל סיבה שלא
ליתן לו את מלוא המשקל. הנתבעת לא הציגה ראיות ממשיות העשויות להפריך את העולה ממסמך העירייה (לדין בטענות הנתבעת
לביסוס גישתה הספקנית למכתב, ראו להלן, במסגרת הדיון בסוגיית תום הלב). יוער, כי המסמך מבוסס, על פי האמור בו, על חפירה
בעומק של 3 מטר שנערכה במקום.
מסקנה זו אינה משתנה גם נוכח האמור בתשובה 25 לתשובות גב' עופרן לשאלון, שם נזכרים דברים של מהנדס אשר אמר, לפי הטענה,
כי ייתכן שיש קשר בין הבור ובין החפירה. אין בדברים קביעה ברורה כי אכן קיים קשר סיבתי בין החפירות ובין הבור. זאת ועוד, הדברים
הם עדות מפי השמועה. לא ניתנה חוות דעת ערוכה כדין לעניין זה. גם לא נערכו בדיקות אשר, על פי המפורט בתשובה האמורה עצמה,
היה צורך בביצוען לשם מתן חוות דעת כאמור. אוסיף, כי גם מן המפורט בתשובה 26 לתשובות גב' עופרן (תיאור של החפירה במקום,
התמוטטות שאירעה 70 מ' ממנו, היעדר היתר לעבודות, בדיקת ביוב על ידי תושבים במקום באותו ערב, נזקים אחרים המוכרים לגב'
עופרן), לא עולה כעניין שבעובדה, להבדיל מהשערה, כי התובעת אחראית לבור שנפער. הוא הדין באירועים הנזכרים בתשובה 27
לתשובות, ולחוות הדעת הנזכרות שם, אשר אינה סבה על האירוע הנדון במקרה הנוכחי. בנסיבות אלה יוצא, כי אמיתות הטענה
העובדתית שבפרסום לא הוכחה. לכן, אילו היתה מוכחת אחריות הנתבעת לפרסום הראשון, לא היתה עומדת לה הגנת האמת בפרסום,
הגם שהיה בו עניין לציבור.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 39909-03-10 עמותת א.ל.ע.ד - אל עיר דוד נ' ש.ע.ל. שלום עכשיו לישראל מפעלים
חינוכיים

22. על הקשיים בהבחנה בין טענה שבעובדה ובין הבעת דעה עמד בהרחבה בית המשפט בפרשת
שרון הנ"ל. בית המשפט ציין, כי

"לעתים ההבחנה עשויה לעורר ספק ... לעתים ההבחנה (במישור
העובדתי) כלל אינה אפשרית, בשל קיום אמירות הניתנות לסיווג הן
כ'עובדות' והן כ'סברות', מבלי שאחד הסיווגים יהיה 'נכון' יותר
ממשנהו. במקרים שבהם ההבחנה איננה ברורה מתחדד הצורך
במערכת שיקולים נוספת על זו המופעלת במישור העובדתי. זהו
המישור המשפטי. בגדרו ניתן להפעיל שיקולי מדיניות, שיאפשרו
לסווג אמירה, אם כקביעת עובדה ואם כסברה, מקום סיווגה
העובדתי-לשוני איננו מוביל למסקנה חד-משמעית." (שם, שם).

בית המשפט הוסיף ועמד באותה פרשה על קיומו של "תחום אפור" של אמירות, שניתן לסווגן הן
כקביעת עובדה והן כהבעת דעה. במקרה כזה, עולה מפסק הדין כי ייתכנו שתי פרשנויות שקולות,
שלפי האחת תסווג הטענה כקביעה עובדתית ולפי האחרת כהבעת דעה או סברה, וכי מן הבחינה
העובדתית, לא ניתן יהיה להעדיף אחת מן הפרשנויות על האחרת. במקרה כזה, כך נפסק, יש
לבסס את סיווגה של הטענה - כקביעה עובדתית או כהבעת דעה - על שיקולי מדיניות משפטית
(שם, בפסקה 19).

23. נוכח כל האמור, הגעתי למסקנה כי הטענות בפרסומים השני, השלישי והרביעי אינן חורגות
מגדר הבעת דעה. אין בפרסומים אלה טענה עובדתית ברורה, להבדיל מהעלאת אפשרות (ולו
אפשרות מסתברת) בדבר הקשר בין התובעת ובין הבור שנפער. סימן השאלה שהועלה; הדגשת
הצורך בבדיקה; הטענה בדבר סברה של אנשים בדבר קשר כאמור; השימוש בביטוי
"seemingly"; כל אלה תומכים בטענת הנתבעת, כי מדובר בהבעת דעה.

24. גם אם מסקנה זו אינה חד משמעית, יש לצרף לאמור שיקולי מדיניות שעניינם חירות הביטוי
בנושאים ציבוריים. אירוע של פעירת בור באמצע כביש ראשי בשכונת מגורים הוא אירוע בעל
חשיבות ציבורית. חשיבות הפרסום מתחדדת נוכח העובדה שמדובר במקום המרכז תשומת לב
מיוחדת, בין היתר נוכח פעילותה של התובעת במקום. מן החומר שבפניי אף עולה כי ביחס
למקום קיימת מחלוקת אשר זכתה לתהודה בציבור. בהינתן שיקולים אלה, ובשים לב לרוחו של
כלל ההכרעה שנקבע בעניין הרציקוביץ לגבי מקרים בהם קיים ספק אם מדובר בלשון הרע, יש
לראות את הפרסום השני, השלישי והרביעי כפרסומים שעניינם הבעת דעה.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 39909-03-10 עמותת א.ל.ע.ד - אל עיר דוד נ' ש.ע.ל. שלום עכשיו לישראל מפעלים
חינוכיים

25. האם מדובר בהבעת דעה בתום לב? התשובה לשאלה זו היא בחיוב. מן החומר עולה כי הגב' עופרן, נציגת הנתבעת, האמינה בתום לב באמיתות הדברים. זו אף זו, הדעה שהובעה היתה יכולה להיות מוסקת באופן סביר מן התשתית שהיתה בפניי הנתבעת במועד הפרסום (ראו ד"נ 9/77 חברת החשמל לישראל בע"מ נ' הוצאת עיתון הארץ בע"מ פ"ד לב(3) 337 (1978), בעמוד 351). בפניי הנתבעת היו בהקשר זה אינדיקציות שונות המפורטות בחומר שבפניי. היתה שורה של אירועים נוספים של התמוטטויות שהיו ידועות לגב' עופרן בעת עשיית הפרסומים (ראו פירוט נרחב בתשובות 26 ו - 27 לתשובות לשאלון, נספח 5 לסיכומי התובעת). אכן, אין ראייה חד משמעית לאחריות התובעת גם על התמוטטויות אלה. עם זאת, עולה מן החומר אפשרות לקשר נסיבתי לפחות של חלקן לחפירות שנערכו בסילוואן (ראו תשובות 26(ב), 27(א), 27(ב) רישא, 27(ה), 27(ו), 27(ז)⁶). קישור זה נתמך בתצלומים שהוצגו על ידי הנתבעת (ראו למשל נספחים נ/11, נ/16, נ/3 לסיכומי הנתבעת). קיימת קירבה בין הבור ובין חפירות שהיו במקום (ראו נספח נ/17 לסיכומי הנתבעת). לגב' עופרן היה ידוע שהעבודות אינן מבוצעות על פי היתר (סעיף 26(ג) לתצהיר התשובות לשאלון). היא גם הכירה את דברי יו"ר התובעת על אופן ביצוע העבודות במקום, אשר עשויים להתפרש כמעידים לכאורה על נטילת סיכונים בלתי סבירים בהקשר זה (ראו במכתב הפנייה לעירייה אשר קושר לפרסום השלישי; ראו נספחים נ/4, נ/19 לסיכומי הנתבעת). אין בראיות אלה בסיס מספיק על מנת לקבוע ממצא עובדתי בדבר אחריות התובעת להתמוטטות כלשהי. עם זאת, יש בהן תשתית נסיבתית אשר על יסודה היתה רשאית הנתבעת בתום לב, לגבש את הדעה שבוטאה בפרסומים⁷.

26. זאת ועוד. נוסח הפרסומים זהיר. הנתבעת הקפידה שלא להעלות טענות נחרצות המתייחסות לאחריות התובעת לבור כעניין עובדתי מוגמר. זאת, להבדיל מהעלאת השערה, שלא חרגה מגדר הבעת דעה. שילוב הדברים מצביע על תום ליבה של הנתבעת בעשיית הפרסומים (ע"א 751/10 פלוני נ' דין - אורבך (2012) בפסקה 113 לפסק דינו של כב' השופט ריבלין).

⁶ אעיר כי אני סומך בהקשר זה בעיקר על אותם עניינים אשר הגב' עופרן הצהירה כי היו בידיעתה במועד הפרסום. חומרים שהתקבלו בשלב מאוחר יותר (למשל, חוות הדעת מיולי 2004 נספח 8 לסיכומי הנתבעים, אשר התקבלה בידי הגב' עופרן אך במרץ 2010 (תשובה 27(ב) לתשובות גב' עופרן לשאלון); חומרים מתיק מבנים מסוכנים בעיריית ירושלים (חלק מסעיף 27(ו) לתשובת גב' עופרן לשאלון; חומרים שהתקבלו בשלב גילוי המסמכים בתיק זה (למשל נ/15, נ/20 לסיכומי הנתבעת) אינם רלוונטיים לתום הלב בעת שנעשה הפרסום.

⁷ על מנת ליהנות מהגנת תום הלב, יש להביא את העובדות עליהן מבוססת הדעה בפניי הקורא. במקרה זה לא הובאו כל העובדות לפרטיהן לידעת הקוראים. עם זאת, יש ממש בטענה כי עיקריהן הובאו, באופן המאפשר לקורא הסביר לגבש דעה משל עצמו ביחס לעמדה שבוטאה בפרסום.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 39909-03-10 עמותת א.ל.ע.ד - אל עיר דוד נ' ש.ע.ל. שלום עכשיו לישראל מפעלים
חינוכיים

27. לכך אוסיף, כי בעקבות דין ודברים בין הצדדים, פרסמה הנתבעת ביום 26.2.10 את תגובת התובעת, אותה ביקשה לפרסם במסגרת התכתבות בין הצדדים, לפיה לתובעת "... ולחפירות המתבצעות במימונה אין כל קשר לבור שנפער בכביש. הכתבה מבקשת להטיל את האשמה לבור על אלע"ד, בחוסר תום לב ומתוך ידיעה, כי אין שמץ של אמת בכך ומדובר בהוצאת דיבה מכוערת". הנתבעת גם ערכה שורה של שינויים שהתבקשו על ידי התובעת בכתבה. מן הכותרת הוסרה השאלה "האם יש קשר לחפירות של עמותת אלעד?". נמחק משפט שבו צויין כי הבור נפער במרחק של 10 מטרים מחפירות שבוצעו עבור התובעת ובמימונה. נמחק משפט נוסף בו נאמר כי "היה מי שסבר שיש קשר בין האירועים לבין החפירות". הושמטה תמונת האוטובוס שהיתה בפרסום המקורי. צויין כי התובעת איימה על הנתבעת בתביעת דיבה וביקשה שתפרסם את תגובתה כמפורט לעיל. שינויים אלה מעקרים את הפרסומים מן הטענה בדבר אפשרות כי התובעת אחראית לבור שנפער. הם נעשו הן בפרסום השני (שהוא גם הפרסום השלישי), והן בפרסום הרביעי (בשפה האנגלית). הם בוצעו תוך זמן סביר, בהתחשב בקשיים טכניים העולים מן החומר (ראו נספח נ/21 לסיכומי הנתבעת). יש בכך כדי לספק תמיכה משמעותית בטענת הנתבעת לתום לב.

27. בהקשר זה לא נעלם מעיני כי עובר לפרסומים לא פנתה הנתבעת לתובעת. עם זאת, משקלו של עניין זה מוגבל במקרה זה. אין מדובר במקרה של גרסאות מנוגדות. הטענות העובדתיות לעניין פעולות התובעת בסילוואן, להבדיל מאחריותה לבור שנפער (או להתמוטטויות אחרות), אינן במחלוקת של ממש. אחריות התובעת הוצגה בהקשר זה כעניין של הערכה. בעניין כגון זה, נחלש במידה ניכרת הצורך לפנות לנשוא הפרסום על מנת לקבל את תגובתו. זאת ועוד, על פי התשתית שבפניי לא ניתן לקבוע כי לתובעת היה, בעת הפרסום, מידע אשר היה עשוי להאיר את העניין באופן שונה מהותית⁸. משכך, אין בעניין זה כדי לשלול את תום ליבה של הנתבעת.

28. הזכרתי לעיל את מכתב העירייה מיום 14.1.10, השולל את אחריות התובעת לבור שנפער. הנתבעת לא פרסמה מכתב זה לאחר שנערך. התובעת טוענת כי יש בכך כדי לשלול את תום ליבה של הנתבעת.

⁸ מסקנה זו אינה משתנה גם נוכח המסמכים שצורפו כנספח נ/20 לסיכומי הנתבעת. מסמכים אלה מעידים על תוכניות למסגרת פלדה לצורך החפירה התת קרקעית. אין בהם, כשלעצמם, כדי לשלול, מעיקרו של דבר, קשר אפשרי בין החפירות שבוצעו מטעם התובעת ובין הבור שנפער.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 39909-03-10 עמותת א.ל.ע.ד - אל עיר דוד נ' ש.ע.ל. שלום עכשיו לישראל מפעלים
חינוכיים

29. מן הבחינה המשפטית, הוראת סעיף 25א לחוק איסור לשון הרע, הקובעת חובת עדכון במקרים מסויימים, אינה חלה על העניין. עם זאת, יש ממש בטענה כי בנסיבות מתאימות, הימנעות מעדכון בהתפתחות בעלת חשיבות לתוכנו הפוגעני של פרסום, יכולה להוות אינדיקציה לחוסר תום לב של עושה הפרסום. על פי טיבה, המסקנה לעניין זה תיגזר ממכלול נסיבות העניין, ובכלל זה טיבו של הפרסום בו מדובר, המועד בו הגיעו הנתונים החדשים לידיעת המפרסם, ואופן פעולתו של המפרסם עד לאותו מועד.

29. (א) במקרה זה קיימת אי בהירות בשאלה מתי נודע לנתבעת על מכתב העירייה. לטענת הנתבעת מכתב העירייה נודע לה באקראי ביום 2.4.10. באותו מועד נוסח הפרסום באתר כבר תוקן, ולא היה עוד טעם, לשיטת הנתבעת, בפרסום תוכנו של המכתב, ומה גם שהידיעות הרלוונטיות נדחקו לשולי האתר.

(ב) התמונה הכוללת העולה מן החומר היא שהגב' עופרן, פעילת הנתבעת, מעורה היטב במתרחש במקום. לדבריה שלה (תצהיר תשובות לשאלון, תשובה מס' 11) היא שוהה רבות בסילוואן. בהתחשב בעיסוק האינטנסיבי שלה בנושא הבור, הטענה כי נודע לה על מכתב העירייה כחודשיים וחצי אחרי עריכתו אינה נקייה מספקות.

30. עם זאת, אין בפניי ראיה ממשית כי תוכן המכתב היה ידוע לנתבעת לפני המועד האמור. יש לציין, כי המכתב מיום 14.1.10 לא נשלח למספר הפקס' של הנתבעת, אשר הופיע בפנייה לעירייה (השוו לנספח נ/22 לסיכומי הנתבעת, מכתב העירייה מיום 13.1.10, על כך שהנושא בטיפול, אשר כן נשלח למספר הפקס' האמור). לא אוכל לקבוע כמצא, אפוא, כי תוכן המכתב היה ידוע לנתבעת לפני שתוקנו הפרסומים, והושמטה מהם הטענה בדבר אפשרות כי התובעת אחראית לבור שנפער.

31. לא למותר להזכיר, כי סיווגתי את הפרסומים כפרסומים שענינם הבעת דעה. בפרסומים מסוג זה, אשר ממילא מבוססים על התשתית העובדתית הידועה בעת הפרסום, עוצמתה של החובה לעדכן בהתפתחויות מאוחרות נחלשת באופן משמעותי. עוצמתה של הפגיעה הכרוכה בפרסום דעה חלשה במידה ניכרת מפרסום עובדתי. הקורא הסביר גם מבין כי דעה המובעת יפה לשעתה. זאת ועוד, אין זה סביר לחייב כל גורם, המביע בפומבי דעה זו או אחרת, לפרסם עדכון מקום בו אירע שינוי נסיבות מאוחר, העשוי להשפיע בדיעבד על סבירות הדעה שהובעה. בנטל כזה טמונה

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 39909-03-10 עמותת א.ל.ע.ד - אל עיר דוד נ' ש.ע.ל. שלום עכשיו לישראל מפעלים
חינוכיים

הכבדה, העלולה לצנן את חירות הביטוי באופן ממשי. בהקשר זה יש להביא בחשבון גם, שאין מדובר בפרסום בכלי תקשורת המוני, כי אם באתר בעל עמדה מוגדרת מראש, הפונה מלכתחילה לקהל מסויים.

32. נוכח מכלול שיקולים אלה, הגעתי למסקנה כי אין באי פרסום תוכנו של מכתב העירייה מיום 14.1.10 כדי לשלול את תום ליבה של הנתבעת בפרסומים נשוא התביעה⁹.

33. התובעת טענה גם כי הנתבעת לא פנתה עובר לפרסומים לגופים המוסמכים, כמו עיריית ירושלים. משיקולים דומים לאלה עליהם עמדתי כאשר דנתי בטענה כי הנתבעת לא פנתה לתובעת עובר לפרסום, ובכלל זה טיבן המסוייג של הטענות בפרסומים, איני רואה בעניין זה טעם לשלול את תום ליבה של הנתבעת. ספק גם אם בידי העירייה היו בנקודת הזמן נתונים רלוונטיים לעניין. יש להזכיר כי נעשתה פנייה לעירייה ביום 4.1.10 בעניין הנדון, וכי המענה לפנייה זו התקבל כעבור 10 ימים.

34. לכל האמור יש להוסיף, כי תום הלב הנדרש על פי חוק איסור לשון הרע מציב סטנדרט של סבירות. הוא אינו מציב רף של שלמות. כך היה בפרשת פלוני הנ"ל. בפסק הדין היו קביעות ביקורתיות ביחס לפרסום שנדון שם. צויין, כי בעניינים מסויימים הפרסום היה נגוע ב"בבחירה מצערת" בשיקולי העריכה. נקבע, כי הצגה של עניין מסויים באותו מקרה "... אינה מעידה על בחירה עיתונאית זהירה במיוחד". נאמר, כי בקשר לאותו נושא "הדרך להצגת הדברים היתה קלוקלת" (בפסק דינו של כב' המשנה לנשיאה, בפסקה 99). בפסק דינו של כב' השופט פוגלמן צויינה באופן דומה הלשון הנחרצת בה נעשה שימוש בפרסומים (בפסקה 38). חרף כל אלה, נמצא באותה פרשה כי עומדת למפרסם הגנת תום הלב. באופן דומה, גם אם ייאמר כי הנתבעת יכלה לבצע בדיקות נוספות או מעמיקות יותר בטרם הפרסום, אין בכך כדי לשלול את תום ליבה, בהתחשב במכלול הנסיבות עליהן עמדתי.

⁹ מכך לא נובע כי יש לקבל את טענות הנתבעת כי היה לה יסוד מציאותי להיות ספקנית ביחס למכתב העירייה. העובדה שנחתם על ידי רכות פניות הציבור אינה גורעת מאומה מתוכנו, המלמד על בדיקת המקום על ידי הממונה על האחזקה בעיריית ירושלים. גם הטענה כי נערכה בדיקת ביוב בערב האירוע (נספח נס/5 לסיכומי הנתבעת) אינה מלמדת בהכרח כי האמור במכתב אינו נכון. הטענה בדבר שיחה שהוקלטה עם איש חברת הגיחון בה הלה אמר כי אין קשר בין הבור ובין הביוב (נספחים נס/6, נ/23 לתצהיר הנתבעים) אינה מלמדת דבר מה בעל משמעות, שכן לא ברור עם מי התקיימה השיחה ומה סמכותו או היקף ידיעתו. גם טענתה הרמזנית של הנתבעת בדבר שותפות אינטרסים בין העירייה ובין התובעת, אפילו נכונה היא, אינה משמיטה את הבסיס מתחת למכתב.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 39909-03-10 עמותת א.ל.ע.ד - אל עיר דוד נ' ש.ע.ל. שלום עכשיו לישראל מפעלים
חינוכיים

35. התוצאה היא, כי עומדת לנתבעת הגנת תום הלב בהבעת דעה במקרה זה.

36. בשולי הדברים יצויין, כי הנתבעת טענה גם להגנת סעיף 15(9) לחוק איסור לשון הרע ביחס לפרסום השני. עניינו של סעיף זה בין היתר בדיווח נכון והוגן על אסיפה פומבית, אשר בפרסומו היה עניין ציבורי. לא שוכנעתי מטענה זו. אכן, הדיווח כולל תמונה של שלט מחאה על גבי האוטובוס שנפל לבור. ברם, קריאת הפרסום כמכלול מלמדת כי הדיווח אינו סב על הפגנה שהיתה במקום, כטענת הנתבעת. הדיווח סב על הבור שנפער, ועל הסיבה המשוערת לכך. משכך, הגנת סעיף 15(9) אינה חלה על העניין.

37. הסעד. נוכח המסקנה אליה הגעתי, דין התביעה להידחות, ואין מקום להורות על סעד כלשהו. הואיל והצדדים נדרשו לנושא הפיצויים, אתייחס מעבר לנדרש בקצרה לעניין זה. אין בהליך הנוכחי טענה לנזק ממוני. הטענה היא לפיצוי בלא הוכחת נזק. התובעת היא תאגיד. בהתדיינות קודמת בין אותם צדדים קבעתי (ת.א. 15242/08), כי ניתן לפסוק פיצויים ללא הוכחת נזק לתאגיד. עם זאת, מדובר בפיצויים בשיעור מתון, המותנים בכך שהיה בפרסום פוטנציאל ממשי לפגיעה בעסקיו או בעיסוקו של התאגיד. לא אחזור על הנימוקים, אשר הובאו בפירוט באותה פרשה.

38. התובעת מבקשת להישען על פסק דינו של בית המשפט העליון בע"א 89/04 נודלמן נ' שרנסקי (2008), בו אושרה פסיקת פיצוי בסך של 75,000 ₪ והוצאות משפט בסך של 15,000 ₪ לתאגיד. אף אם הייתי מקבל את טענות התובעת בשלב האחריות, לא היה בפסק הדין האמור כדי לסייע לתובעת. הוא מוגבל לנסיבותיו יוצאות הדופן של אותו מקרה, אשר טענות הדיבה שנדונו בו אינן קרובות להיות דומות לאלה הנדונות במקרה הנוכחי. באותה פרשה היה לפרסום פוטנציאל ממשי לפגוע בתאגיד בו היה מדובר. זאת ועוד, עניינו של התאגיד (מפלגה באותו מקרה) לא עמד במרכז ההתדיינות באותה פרשה. גם לא התקיים דיון מפורט בסוגייה של פסיקת פיצויים ללא הוכחת נזק לתאגיד, וממילא לא נקבעה הלכה לעניין זה. מסיבות אלה, אין בפסק דין זה כדי להקרין על המקרה הנוכחי.

39. באופן דומה, יש לדחות את ניסיונה של התובעת להיתלות בפסק דינו של בית המשפט העליון ברע"א 4740/00 אמר נ' יוסף פ"ד נה(5) 510, כבסיס לטענה כי הסכום של 50,000 ₪ בו נוקב סעיף 7א(ב) לחוק איסור לשון הרע מהווה רף תחתון לפסיקת פיצויים ללא הוכחת נזק. פסק הדין

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 39909-03-10 עמותת א.ל.ע.ד - אל עיר דוד נ' ש.ע.ל. שלום עכשיו לישראל מפעלים
חינוכיים

האמור מהווה, לעניין זה, אימרת אגב. אין הוא גורע מהוראות החוק, לפיהן בית המשפט מוסמך
לפסוק סכום אשר "לא יעלה" על זה שנקבע בחוק, היינו – נקבע רף מירבי לסכום הפיצוי אותו
ניתן לפסוק בלא הוכחת נזק.

40. במקרה הנוכחי, אין פוטנציאל ממשי לפגיעה בתובעת. הפרסומים נעשו באתר של הנתבעת.
מדובר באתר המזוהה עם עמדות המנוגדות לעמדות התובעת. אין מדובר בפרסומים המתיימרים
להיות אובייקטיביים. ניתן להניח, כי הגולש הסביר המגיע לאתר, ער לכך. ניתן להניח גם, כי
מלכתחילה נטייתו של גולש כאמור היא לעמדות המבוטאות באתר. בנסיבות אלה, הסיכוי כי
הפרסומים יגרמו לפגיעה בתובעת נראה קלוש, גם בהינתן העובדה שנעשה פרסום גם בשפה
האנגלית. הוא הדין בפרסום שצורף כנספח 7 לסיכומי התובעת, ובו הובא תוכן הפרסום נשוא
התביעה באתר אינטרנט אחר בשם "הכיבוש". הדברים אמורים ביתר שאת בהינתן טיבם של
הפרסומים, וגם בהינתן השינוי בתוכן הפרסומים, זמן לא רב לאחר שנעשו, והבאת תגובת
התובעת. נוכח כל אלה, אפילו היו מתקבלות טענות התובעת לעניין האחריות, לכל היותר היה
מקום לפסוק לה פיצוי סמלי במקרה זה.

התוצאה

התביעה נדחת. בשים לב למכלול הקביעות לעיל, ולהיקף העבודה שנדרש בתיק, על רקע ההסדר
הדיוני אליו הגיעו הצדדים, אשר חסך משאבים רבים, תישא התובעת בשכר טירחת עורך דין של
הנתבעת בסך של 7,000 ₪. לסכום זה אין לצרף מע"מ. הוא ישולם עד ליום 1.5.12.

ניתן היום, י' ניסן תשע"ב, 02 אפריל 2012, בהעדר הצדדים.

עודד שחם, שופט